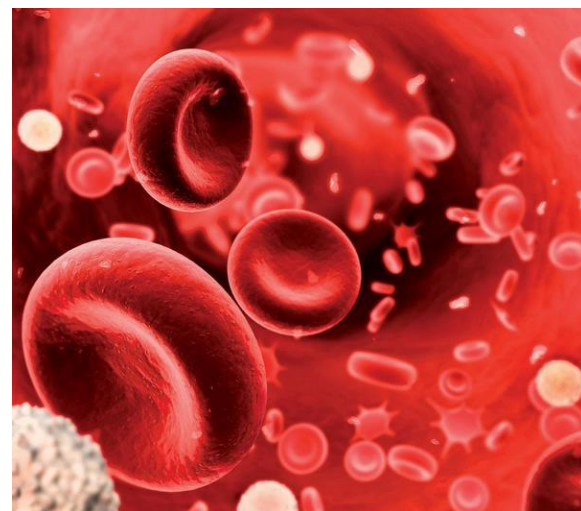

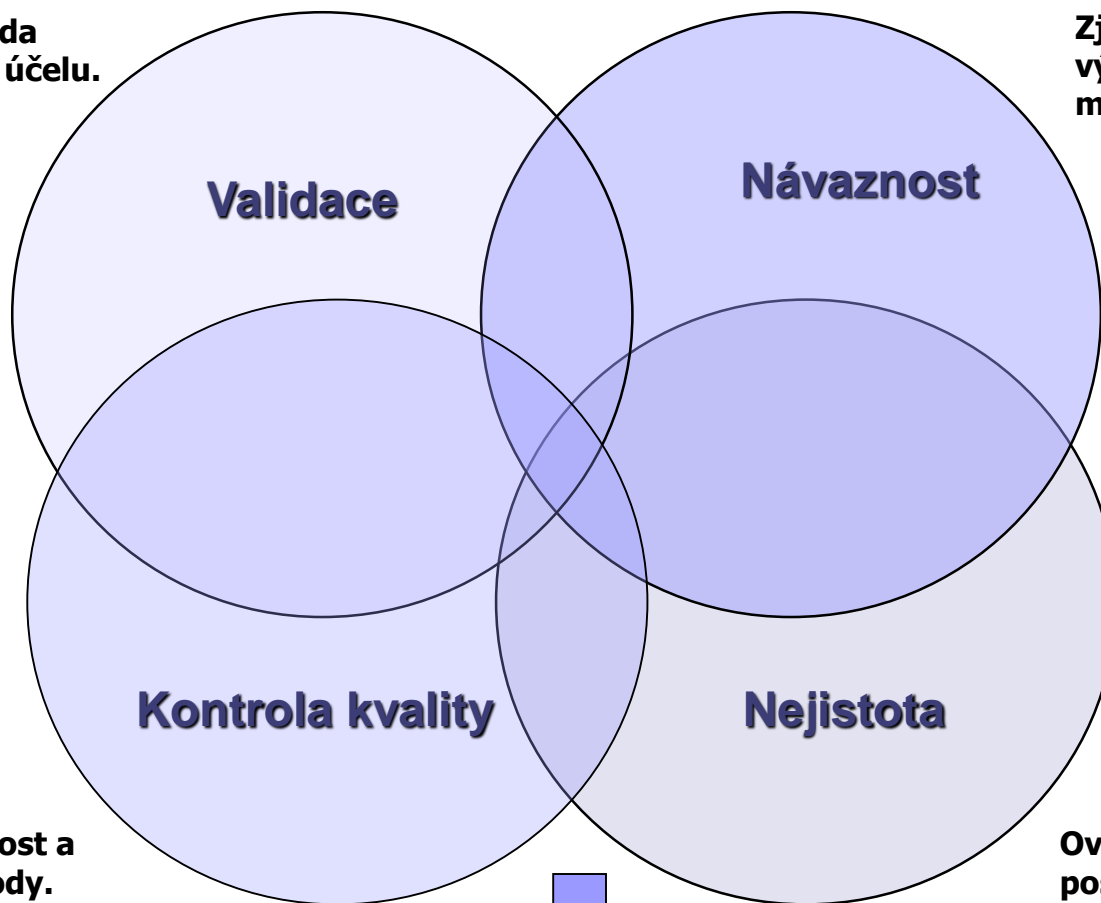
System kontroly kvality při vyšetřování KO

Vytisková Soňa

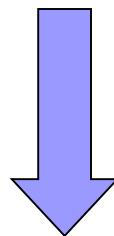
Ověřuje, jak metoda
vyhovuje danému účelu.

Zjišťuje srovnatelnost
výsledku s uznávanou
metodou a jednotkou.

Ověřuje preciznost a
pravdivost metody.

Ověřuje, jak dobře výsledek
postihuje skutečnou hodnotu.

Jakost výsledku měření

HISTORIE
INFORMACE A DOKUMENTY
DOPORUČENÍ A STANOVISKA
SEKCE ČHS
SJEZDY A AKCE
UŽITEČNÉ ODKAZY
INZERCE
KONTAKTNÍ ÚDAJE
NEWSLETTER ČHS

LÉČEBNÉ POSTUPY (ČERVENÁ KNIHA)

II. HEMATOLOGICKÝ SJEZD

Úvodní stránka >> Doporučení ČHS ČLS JEP >> Doporučení laboratorní sekce >> K jednotlivým činnostem

DOPORUČENÍ LABORATORNÍ SEKCE ČHS

[Obecná doporučení](#)

[K jednotlivým činnostem](#)

[Referenční meze](#)

Neplatné verze je možné dohledat v [Archivu doporučení](#).

DOPORUČENÍ K JEDNOTLIVÝM ČINNOSTEM HEMATOLOGICKÉ LABORATOŘE

Doporučení ČHS ČSL JEP k externímu hodnocení kvality (EHK) v hematologické laboratoři, Stanovení odhadu nejistoty v hematologické laboratoři a Stabilita a transport primárních vzorků biologického materiálu do hematologické laboratoře byly dne 15.9.2016 přesunuty mezi [obecná doporučení](#).

NEW Doporučení pro vnitřní kontrolu kvality koagulačních vyšetření

Platnost od: 20.11.2020
S přechodným obdobím do: 22.2.2021

Příprava a barvení nátěru periferní krve a aspirátu kostní dřeně, včetně kontrolní činnosti

Platnost od: 11.12.2019
S přechodným obdobím do: 11.3.2020

Kontrola kvality mikroskopického hodnocení rozpočtu leukocytů a morfologie buněk v nátěru periferní krve

Platnost od: 11.12.2019
S přechodným obdobím do: 11.3.2020

Postup při hodnocení nátěru periferní krve

Platnost od: 11.12.2019
S přechodným obdobím do: 11.3.2020

K vyjadřování výsledku protrombinového testu

Platnost od: 11.12.2019
S přechodným obdobím do: 11.3.2020

Doporučení ČHS

Doporučení laboratorní sekce České hematologické společnosti ČLS JEP

Vnitřní kontrola kvality měření krevních obrazů na hematologických analyzátoch

Zpracoval: L. Bourková, M. Matýšková, J. Kratochvíla

Revize: R. Jelínek, S. Vytisková

Recenzent: Členové laboratorní sekce ČHS ČLS JEP

Schváleno Laboratorní sekcí ČHS ČLS JEP: 9.11.2016

Schváleno výborem ČHS ČLS JEP: 13.2.2017

Verze: 5

Platnost od: 1.3.2017

Přechodné období (platí i nahrazovaný dokument) do: 31.5.2017

Typy zajištění kontroly

- Vnitřní (interní) kontrola kvality
- Externí kontrola kvality
(zkoušení způsobilosti)

Kontrolní procesy zajišťují:

Preciznost (precision):

- těsnost shody mezi navzájem nezávislými výsledky měření (**D, CV, SD**)
- nemá vztah k pravé nebo specifikované hodnotě
- měření za podmínek:
  - opakovatelnosti (stejná laboratoř, stejný laborant, stejné zařízení, v krátkém časovém intervalu – minuty).
  - reprodukovatelnosti (rozdílné laboratoře, různí laboranti, rozdílná zařízení, v různé době – dny, měsíce).

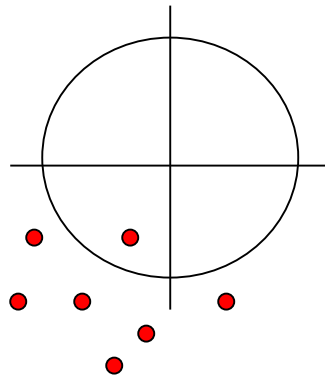
Norma ISO 5725-1 nenazývá přesnost mezi sériemi v téže laboratoři reprodukovatelnost, ale opakovatelnost za tzv. mezilehlých podmínek (stejná laboratoř, stejný laborant, stejné zařízení, avšak v průběhu delšího časového intervalu (dny)).

Pravdivost (trueness):

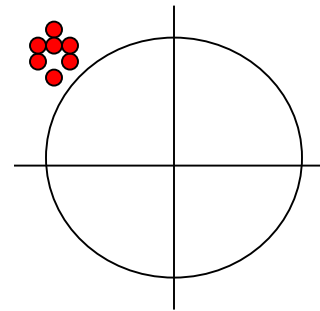
- těsnost shody mezi průměrnou hodnotou získanou z velké řady výsledků měření a přijatou referenční hodnotou
- míra pravdivosti je určena odchylkou aritmetického průměru série výsledků měření od uznávané referenční hodnoty (**BIAS**)

Pojem: Preciznost vs. pravdivost

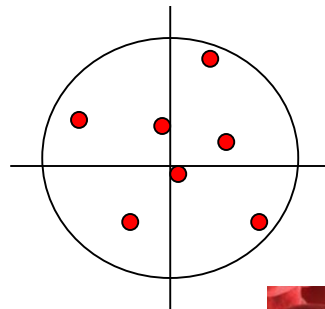
Nepravdivé
Neprecizní

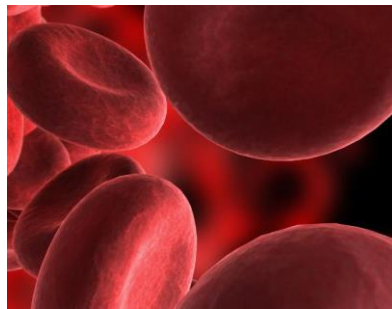
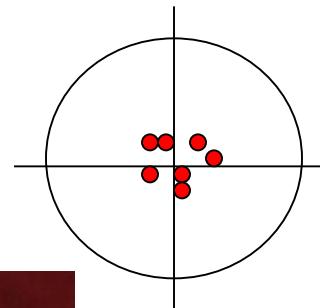
Nepravdivé
Precizní

Pravdivé
Neprecizní

Pravdivé
Precizní

Selektivita měřicího systému:

- součást pravdivého a precizního měření
- př. rozlišit RBC x PLT

Metrologická srovnatelnost a slučitelnost výsledků:

- těsnost shody mezi průměrnou hodnotou získanou z velké řady výsledků měření a přijatou referenční hodnotou
- míra pravdivosti je určena odchylkou aritmetického průměru série výsledků měření od uznávané referenční hodnoty (**BIAS**)

Kontrolní procesy porovnávají:

- Metody měření a měřené veličiny
- Měřicí přístroje (samostatně otevřený a uzavřený naběrový systém, pokud jsou možné odlišné aspirace vzorku) a jejich preanalytické systémy
- Jednotlivé laboratoře

Doporučení ČHS ČLS JEP

“Programy vnitřní kontroly kvality klinických laboratoří mají sice svá obecná pravidla, ale je nutné je individuálně přizpůsobovat pro každou laboratoř. Kontrolní procesy mají plnit požadavky legislativy a akreditace, ale současně musí být přiměřené typu laboratoře, typu a počtu hematologických analyzátorů, a počtu vlastních měření a vyšetření. Proto nelze obecně aplikovat proces řízení kvality jedné laboratoře na podmínky laboratoře druhé. V zásadě platí, že každá klinická laboratoř musí provádět a dodržovat „minimální kontrolní program“, jehož zásady se snažíme uvést v tomto textu.“

SOP

“Kontroly krevních obrazů na hematologickém analyzátoru “

- u každého typu kontroly podrobně uvedeno:
  - Četnost
  - Materiál
  - Provedení
  - Dokladování
  - Hodnocení

I. Preventivní činnosti související s KK

Validace

- 1x ročně (nebo vždy po servisním zásahu s podstatným vlivem na měřicí systém)
- provádí: pověřený firemní technik
- dokumentace: validační protokol – platnost 1 rok

I. Preventivní činnosti související s KK

Verifikace

- 1x ročně
- potřebná měření provádí pověřený ZL
- dokumentace: verifikační protokol – platnost 1 rok
- výpočet nejistot měření
- vyhodnocení provádí VŠ
- schválení provádí vedoucí laboratoře

I. Preventivní činnosti související s KK

■ Kontrola pozadí:

- 1x denně (při uvedení analyzátoru do chodu; pro kontrolu funkce přístroje nebo po určité době při jeho případném odstavení)

■ Záznamy do provozního deníku

- Pokud je schopen tyto činnosti autorizovaně zaznamenávat software analyzátoru, je možné využít této databáze (nutno archivovat).

■ Kvalita diagnostik

- používají se pouze diagnostika se značkou „CE“ (označení shody – „marking of conformity“ – s požadavky direktivy IVD MD (Directive 98/79/EC))
- firmy musí dodávat vlastní certifikáty a dokladovat provedenou validací podle platných mezinárodních norem

II. Vlastní kontroly kvality

- Míra pravdivosti KO (+Reti)
- Preciznost měření analyzátoru v sérii – opakovatelnost
- Reprodukovatelnost stejných parametrů měřených různými metodami a na různých analyzátorech (mezipřístrojová kontrola)
- X-B analýza (analýza klouzavého průměru)
- Kontrolní měření po změnách na analyzátoru

- Metrologická srovnatelnost mezi klinickými laboratořemi – EHK (SEKK, eQC)

1. Míra pravdivosti

- Účel: Sledování systematické chyby měření, číselně vyjádřeno jako vychýlení (BIAS)
- Z důvodu současné nedostupnosti certifikovaného referenčního materiálu, který by byl dostatečně komutabilní a stabilní, nelze v rutinní laboratoři dodržet podmínky metrologické návaznosti, a tudíž nelze zatím u parametrů KO stanovit BIAS (s výjimkou hemoglobinu).

1. „Míra pravdivosti“ ⇒

Porovnání měření referenčního materiálu vzhledem k vztažené hodnotě a mezilehlá preciznost (kontrolní/referenční materiál)

■ Četnost:

- před začátkem rutinního provozu nebo během provozu; dle odhadu počtu měřených vzorků
- minimálně však 1x denně jednu hladinu kontrolního materiálu: L (low – nízká) nebo N (normal) nebo H (high – vysoká)
- minimálně 2 měření od každého typu kontrolního materiálu: L (low – nízká), N (normal), H (high – vysoká) a to střídavě v rámci týdne

■ Materiál: stabilizovaný kontrolní/referenční materiál pro daný měřicí systém

Kontrolní materiál obvykle obsahuje

- **v médiu rozpuštěné stabilizované lidské erytrocyty**
- **fixované lidské leukocyty**
- **částice simulující destičky**

1. „Míra pravdivosti“ ⇒

Porovnání měření referenčního materiálu vzhledem k vztažné hodnotě a mezilehlá preciznost (kontrolní/referenční materiál)

- Dokladování: originál atestu vztažných/referenčních hodnot, změřená data + grafické znázornění pomocí Lewey-Jeningsových grafů v QC módu analyzátoru, po ukončení dané šarže v tištěné autorizované podobě
- Hodnocení: hodnotíme průměr, SD a CV a „firemní BIAS“.
  - Naměřené výsledky sleduje průběžně provádějící ZL a VŠ
  - Vytištěné výsledky hodnotí, autorizuje a případně komentuje VŠ
  - Archivace výsledků min. 5 let

Analyzer Status

State **Loading**

Mode **CLOSED**

QCID : ~H2177   Lot Number : H2177   # Records : 12

Control Type : Commercial   Exp.Date : 7/9/2012

Test Selection : CBC + NOC   Ctrl Brand : N/A

QC Status

Rule Alert: No

X-B: 10 **IN**

WBC: 7 **IN**

RBC/PLT: 7 **IN**

RET: 12 **IN**

F9 Printer Status   F10 LIS

System Messages:

F11   F12 Stop Loader

Next Open Tube Entry

Specimen ID or QCID

Specimen Type: Patient

Test Selection: CBC

	WBC	NOC	RBC	HGB	HCT	MCV	MCH	MCHC	RDW	PLT
Lower Limit:	13.7	13.7	5.04	154.	.388	74.3	28.3	360.	7.60	471.
Upper Limit:	18.7	18.7	5.64	170.	.458	84.3	32.3	406.	12.6	591.
Target Mean:	16.2	16.2	5.34	162.	.423	79.3	30.3	383.	10.1	531.

Spec ID	WBC	NOC	RBC	HGB	HCT	MCV	MCH	MCHC	RDW	PLT	M	Date/Time	OPID
~H2177	14.6	14.6	5.25	158.	.413	78.6	30.2	384.	10.6	502.	C	13/8/2012 8:41	pluska
~H2177	14.3	14.3	5.32	160.	.420	79.0	30.2	382.	10.9	510.	C	14/8/2012 8:19	pluska
~H2177	14.7	14.7	5.30	161.	.411	77.6	30.4	392.	10.5	530.	C	17/8/2012 7:29	halvov
~H2177	14.8	14.8	5.24	161.	.410	78.3	30.7	392.	10.8	503.	C	20/8/2012 7:35	pluska
~H2177	15.0	15.0	5.40	161.	.421	78.0	29.8	382.	10.7	534.	C	23/8/2012 7:24	pluska
~H2177	14.8	14.8	5.25	158.	.411	78.3	30.1	385.	10.8	524.	C	27/8/2012 7:30	krocil
~H2177	14.9	14.9	5.35	161.	.419	78.3	30.2	385.	10.6	542.	C	28/8/2012 10:23	pluska
~H2177	14.6	14.6	5.27	159.	.413	78.3	30.2	386.	10.6	517.	C	29/8/2012 9:40	pluska
~H2177	14.7	14.7	5.19	158.	.408	78.8	30.4	386.	10.7	522.	C	31/8/2012 6:56	pluska
~H2177	14.4	14.4	5.23	158.	.410	78.4	30.2	386.	10.6	512.	C	3/9/2012 7:43	halvov
~H2177	14.9	14.9	5.38	160.	.421	78.1	29.7	380.	10.5	544.	C	6/9/2012 8:33	bach...
~H2177	15.1	15.1	5.39	161.	.432	80.2	29.9	373.	10.8	536.	C	7/9/2012 6:34	sprta

	WBC	NOC	RBC	HGB	HCT	MCV	MCH	MCHC	RDW	PLT
N:	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12
Mean:	14.7	14.7	5.30	160.	.416	78.5	30.2	384.	10.7	523.
CV%:	1.6	1.6	1.3	0.9	1.7	0.8	0.9	1.4	1.1	2.7
Std.Deviation:	.243	.243	.071	.138	.691	.630	.283	.520	.113	14.3
Westgard:	In	In	In	In	In	In	In	In	In	In

Analyzer Status

State: **Ready**

Mode: CLOSED

QCID : ~H2177 Lot Number : H2177 # Records : 12

Control Type : Commercial Exp.Date : 7/9/2012

Test Selection : CBC + NOC Ctrl Brand : N/A

QC Status

Rule Alert: No

X-B: 10 **IN**

WBC: 7 **IN**

RBC/PLT: 7 **IN**

RETC: 12 **IN**

F9 Printer Status F10 LIS

System Messages:

- Sampling error - incomplet...
- 3 Consecutive Short Samp...
- Dil/Sheath reagent left < ...

F11 Select Open F12 Start Loader

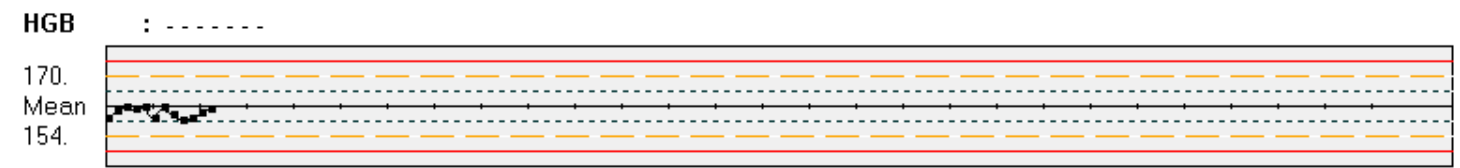
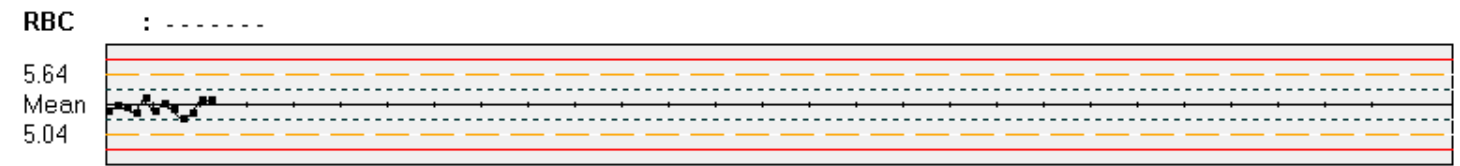
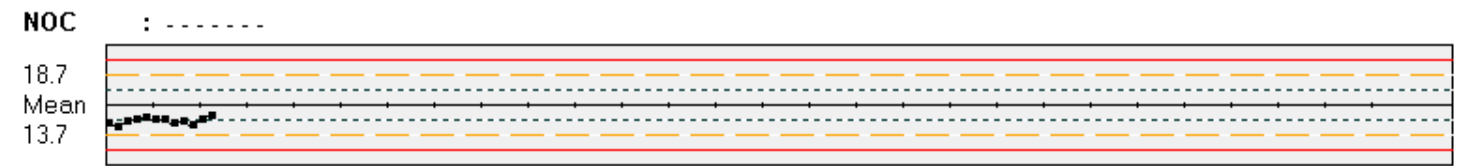
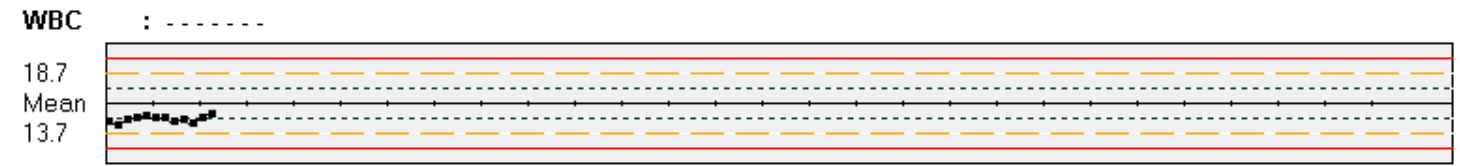
Next Open Tube Entry

Specimen ID or QCID

Specimen Type: Patient

Test Selection: CBC

CBC DIFF RBC PLT RETC DIFF ABS

	WBC	NOC	RBC	HGB	HCT	MCV	MCH	MCHC	RDW	PLT
N:	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12
Mean:	14.7	14.7	5.30	160.	.416	78.5	30.2	384.	10.7	523.
CV%:	1.6	1.6	1.3	0.9	1.7	0.8	0.9	1.4	1.1	2.7
Std.Deviation:	.243	.243	.071	.138	.691	.630	.283	.520	.113	14.3
Westgard:	In	In	In	In	In	In	In	In	In	In

2. Preciznost měření analyzátoru v sérii – opakovatelnost

- Četnost: minimálně 1 x ročně (verifikace)
- Materiál: vitální krev
- Provedení: vzorek se změří min. **5x** za sebou (stejnou ZL při stejných podmínkách měření) na všech analyzátorech i měřících modech
- Dokladování: v tištěné autorizované podobě: naměřené hodnoty, CV, SD, průměr, počet měření
- Hodnocení: maximální CV pro jednotlivé parametry uvádí operační manuál přístrojů. Hodnocení autorizuje a případně komentuje VŠ. Záznamy se uchovávají v laboratoři, archivace výsledků min. 5 let
- Příklad pro analyzátor Abbott CD Ruby (vždy uvedeno ve specifikacích přístroje – manuál)

Parametr	CV (%)
WBC (WOC)	≤ 2,7
WBC (NOC)	≤ 3,3
RBC	≤ 2,1
HGB	≤ 1,7
HCT	≤ 2,1

Parametr	CV (%)
MCV	≤ 0,9
RDW	≤ 1,7
PLT	≤ 4,3
MPV	≤ 7,1
RETC	≤ 16,5

Parametr	CV (%)
NEU	≤ 2,0
LYM	≤ 3,7
MONO	≤ 13,1
EO	≤ 25,8
BASO	≤ 26,7

Analyzer Status

State **Ready**

Mode CLOSED

QCID : Q02   Org Spec ID: Q02   # Records : 5

Control Type : Whole Blood   Draw Date: 28/6/2012

Test Selection : CBC   Draw Time: 0:00

QC Status

Rule Alert: No

X-B: 10 **IN**

WBC: 7 **IN**

RBC/PLT: 7 **IN**

RETc: 12 **IN**

F9 Printer Status   F10 LIS

System Messages:

- Sampling error - incomplet...
- 3 Consecutive Short Samp...
- Dil/Sheath reagent left < ...

F11 Select Open   F12 Start Loader

Next: Open Tube Entry

Specimen ID or QCID

Specimen Type: Patient

Test Selection: CBC

CBC	DIFF	RBC	PLT	RETc	DIFF ABS	WBC	NOC	RBC	HGB	HCT	MCV	MCH	MCHC	RDW	PLT	M	Date/Time	OPID
Lower Limit:						0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00			
Upper Limit:						100.	100.	10.0	1000	1.00	1000	100.	1000	100.	5000			
Target Mean:						50.0	50.0	5.00	500.	.500	500.	50.0	500.	50.0	2500			
Q02						9.76	—	4.43	135.	.400	90.2	30.6	339.	12.1	296.	C	1/8/2012 9:00	stepan
Q02						9.83	—	4.44	135.	.401	90.2	30.4	337.	12.1	300.	C	1/8/2012 9:04	stepan
Q02						9.59	—	4.36	132.	.393	90.0	30.3	336.	12.1	286.	C	1/8/2012 9:07	stepan
Q02						10.0	—	4.39	135.	.396	90.1	30.7	341.	12.3	293.	C	1/8/2012 9:11	stepan
Q02						9.93	—	4.36	133.	.392	90.0	30.5	339.	12.2	283.	C	1/8/2012 9:14	stepan

	WBC	NOC	RBC	HGB	HCT	MCV	MCH	MCHC	RDW	PLT
N:	5	0	5	5	5	5	5	5	5	5
Mean:	9.82	0.00	4.40	134.	.396	90.1	30.5	338.	12.2	291.
CV%:	1.7	0.0	0.9	1.1	1.0	0.1	0.5	0.5	0.7	2.4
Std.Deviation:	.164	0.00	.038	.144	.394	.113	.158	.178	.087	6.97
Westgard:	In	In	In	In	In	In	In	In	In	In

Analyzer Status

State: **Ready**

Mode: CLOSED

QCID : Q02   Org Spec ID: Q02   # Records : 5

Control Type : Whole Blood   Draw Date: 28/6/2012

Test Selection : CBC   Draw Time: 0:00

QC Status

Rule Alert: No

X-B: 9 **IN**

WBC: 1 **IN**

RBC/PLT: 6 **IN**

RET: 12 **IN**

F9 **Printer Status**   F10 **LIS**

System Messages:

1 Samples completed

F11 **Select Open**   F12 **Start Loader**

Next Open Tube Entry

Specimen ID or QCID

Specimen Type: Patient

Test Selection: CBC

CBC	DIFF	RBC	PLT	RET	DIFF ABS	WBC	%N	%L	%M	%E	%B	NOC	WOC
Lower Limit:						0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Upper Limit:						100.	100.	100.	100.	100.	100.	100.	100.
Target Mean:						50.0	50.0	50.0	50.0	50.0	50.0	50.0	50.0

	SEQ#	Spec ID	WBC	%N	%L	%M	%E	%B	NOC	WOC	M	Date/Time	OPID
☒	30	Q02	9.85	56.4	36.3	4.30	2.07	.898	—	9.85	C	24/9/2012 9:57	halvov
☒	31	Q02	9.82	53.9	38.1	4.86	2.08	1.11	—	9.82	C	24/9/2012 10:00	halvov
☒	32	Q02	9.65	55.8	36.3	4.80	1.96	1.12	—	9.65	C	24/9/2012 10:03	halvov
☒	33	Q02	9.75	55.6	35.5	5.93	1.95	1.02	—	9.75	C	24/9/2012 10:06	halvov
☒	34	Q02	9.74	53.7	37.4	5.29	2.36	1.24	—	9.74	C	24/9/2012 10:09	halvov

	WBC	%N	%L	%M	%E	%B	NOC	WOC
N:	5	5	5	5	5	5	0	5
Mean:	9.76	55.1	36.7	5.04	2.08	1.08	0.00	9.76
CV%:	0.8	2.2	2.7	12.1	7.9	11.7	0.0	0.8
Std.Deviation:	.078	1.19	.999	.611	.164	.126	0.00	.078
Westgard:	In	In	In	In	In	In	In	In

4. Reprodukovatelnost různých metod měření a různých hematologických analyzátorů = mezipřístrojová kontrola

- Četnost: dle využití přístroje (cca 1x denně)
- Materiál: vitální krev (vhodné vybrat 3 hladiny L, N, H)
- Provedení: kontrolní krevní vzorky měřit na všech analyzátorech i ve všech měřících módech (U/O) na všech třech hladinách
- Dokladování: výtisk všech dat z analyzátoru + protokol z LIS, EXCEL či expertního middleware: naměřené hodnoty, $D_{\%}$ (rozptyl).
- Hodnocení: porovnává se a hodnotí měření mezi daným typem analyzátoru a referenčním analyzátozem pro daný parametr (měřenou složku) a daný typ (L, N, H) vzorku v dané laboratoři a vyhodnocuje $D_{\%}$ (rozptyl). Laboratoř si sama stanoví maximální povolenou procentuální odchylku $D_{\max}$ od vztažné hodnoty referenčního analyzátoru, např. na základě úvodního porovnávání analyzátorů regresní analýzou nebo podle doporučení výrobce, případně podle doporučení EHK či WHO), Hodnocení autorizuje a případně komentuje VŠ.

Archivace výsledků min. 5 let

5. X-B analýza (klouzavý průměr)

- automatické kontinuální zpracovávání změřených hodnot, má-li hematologický analyzátor odpovídající softwarové vybavení
- analýza se provádí ze všech vzorků změřených na analyzátoru nezávisle, přístroj zahrne do vyhodnocení veškerá provedená měření
- sledovat každý analyzátor samostatně; XB analýza sleduje stabilní parametry: MCV, MCH, MCHC
- analyzátor automaticky vypočítává průměrnou hodnotu ze souboru minimálně 20 po sobě jdoucích vzorků pro každý parametr a výsledky zaznamenává číselně nebo do Levey – Jenningsových grafů.
- Výsledky se sledují pomocí Westgardových pravidel a vyhodnocuje se důvod jejich porušení. Odchylna měření by neměla být větší než 2SD nebo $\pm 3\%$ od průměrné hodnoty. Sleduje se průběžně systematická chyba přístroje (trvale rostoucí či klesající trend některého parametru) 1 – 2x měsíčně/týdně (podle počtu měřených vzorků).
- dokladovat autorizovanými výsledky z analyzátoru.

Analyzer Status

State: Ready

Mode: CLOSED

QC Status

Rule Alert: No

X-B:	12	IN
WBC:	16	IN
RBC/PLT:	9	IN
RETC:	--	—

F9 Printer Status **F10 LIS**

System Messages:

1 Samples completed

F11 Select Open **F12 Start Loader**

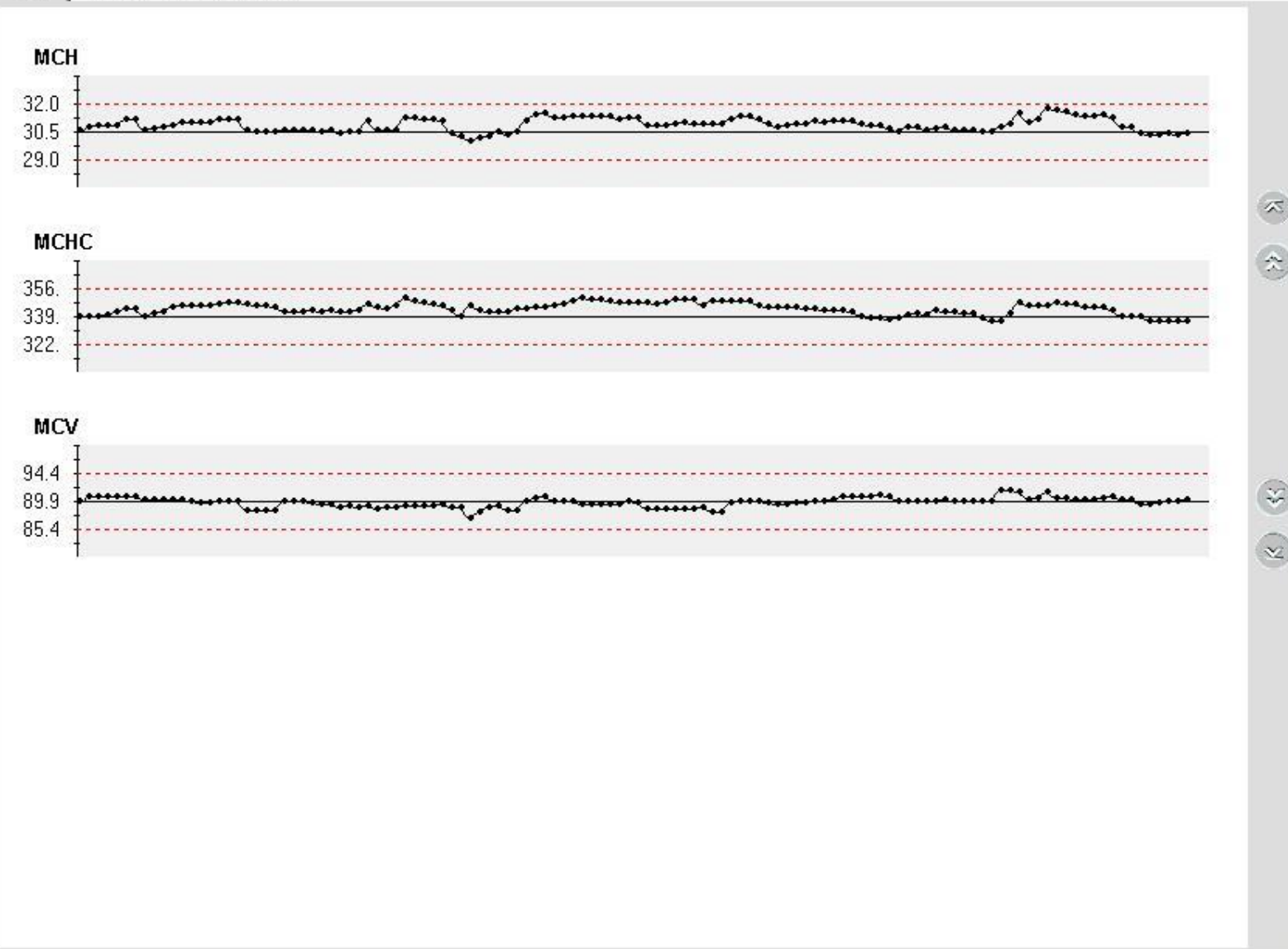
Next Open Tube Entry

Specimen ID or QCID:

Specimen Type: Patient

Test Selection: CBC

X-B WBC RBC RETC

F1 Print

F2

F3

F4

F5 Selected Batch Data

F6 Current Batch Data

F7 Closed Batches

6. Kontrolní měření po změnách na analyzátoru

- Po změně kalibračního faktoru
  - Kontrola „pravdivosti“

- Po zásahu do měřícího systému
  - Kontrola „pravdivosti“ nebo mezipřístrojová kontrola

- Po zásahu do měřícího systému servisním technikem:
  - Kontrola „pravdivosti“ nebo mezipřístrojová kontrola

7. Metrologická srovnatelnost mezi klinickými laboratořemi – např. SEKK

Doporučení Laboratorní sekce České hematologické společnosti ČLS JEP

Doporučení ČHS ČSL JEP k externímu hodnocení kvality (EHK) v hematologické laboratoři

Zpracovali: M. Pecka, M. Matýšková

Revize: Členové LS ČHS JEP

Schváleno Laboratorní sekcí ČHS ČLS JEP: 17.5.2016

Schváleno výborem ČHS ČLS JEP: 29.7.2016

Verze: 3, *revize 1*

Platnost od: 17.6.2020

Přechodné období (platí i nahrazovaný dokument) do: 17.9.2020

7. Metrologická srovnatelnost mezi klinickými laboratořemi – např. SEKK

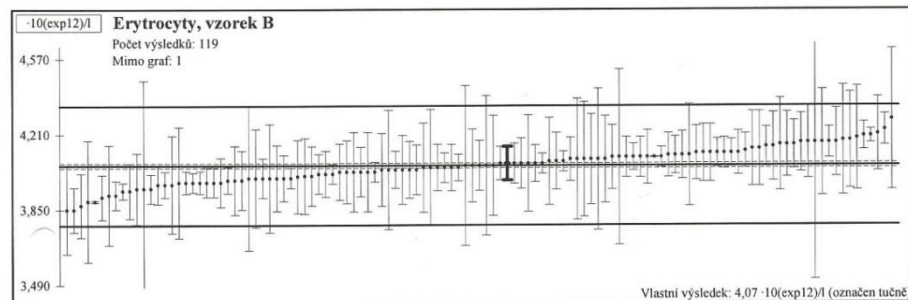
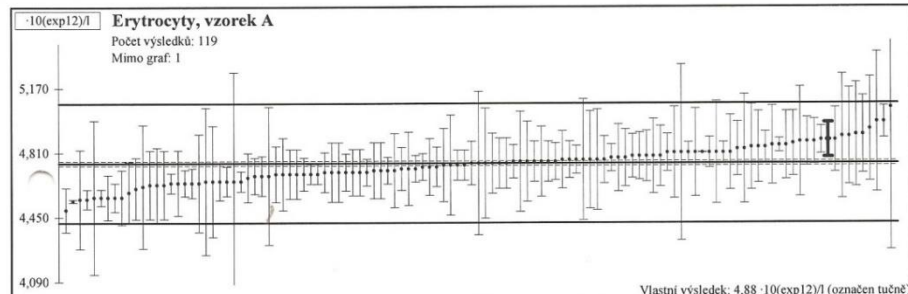
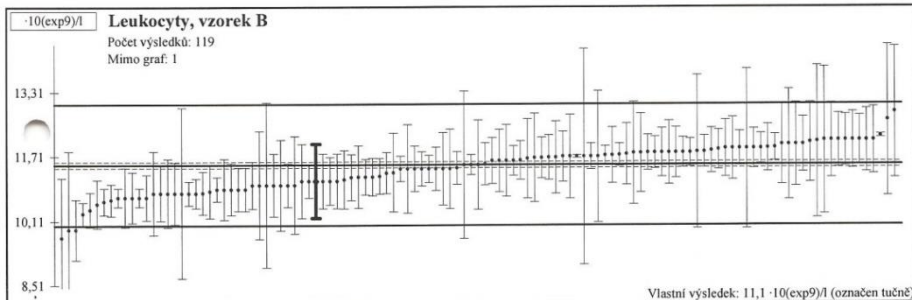
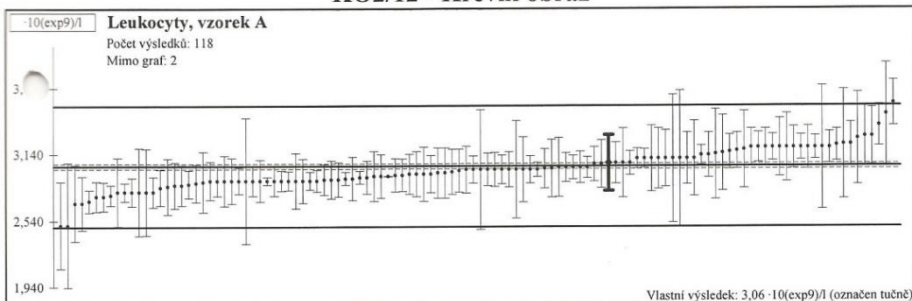
- Pro každou metodu musí být úspěšnost v EHK za poslední 2 roky vyšší nebo rovna 75 %.
- Pokud laboratoř neuspěje ve dvou po sobě následujících cyklech EHK, je nutné zkontrolovat metodu v nejbližším možném cyklu EHK, či v odpovídajícím mezilaboratorním porovnání. Výsledek je hodnocen jako neshodná práce a laboratoř musí zkontrolovat své vlastní vnitřní postupy (SOP, verifikace, validace) a zjistit příčinu chyby a odstranit ji.
- Pokud laboratoř neuspěje v EHK a nemá již platné osvědčení o účasti pro danou metodu, nesmí vydávat výsledky pacientů až do vyjasnění příčin a přijetí odpovídajících, řádně dokumentovaných, nápravných opatření.
- V případě, že hematologický analyzátor automaticky počítá z měřených parametrů další parametry, pro které není EHK k dispozici, pokrývá toto EHK měřené i výpočtové parametry.
- Pokud hematologická laboratoř používá více přístrojů pro stejnou metodu vyšetření a na stejném pracovišti, může si určit jeden z přístrojů jako „referenční“, se kterým se účastní EHK. U ostatních přístrojů vždy v návaznosti na EHK provede mezipřístrojovou kontrolu, která se provede podle platných pravidel vnitřní kontroly kvality (postup musí být dokumentovaný včetně způsobu vyhodnocení).
- Nejsou-li výsledky účastníka pro některou zkoušku poskytovatelem EHK z objektivních důvodů hodnoceny (např. pro nedostatek hodnocených dat pro nízký počet účastníků) a v důsledku tohoto postupu nalezne účastník v závěrečné zprávě pro danou zkoušku označení „nehodnoceno“, nejedná se o chybu (chybný výsledek), která by měla být řešena jako neshodná činnost. Pokud ale metoda není hodnocena v rámci EHK 2 roky, je nutné si zajistit jiného poskytovatele EHK.

7. Metrologická srovnatelnost mezi klinickými laboratořemi – např. SEKK

- Četnost: nejméně 2x ročně
- Materiál: firmou dodaný stabilizovaný biologický materiál
- Dokladování: Výsledky se vytisknou přímo z analyzátoru, provádějící ZL výsledky podepíše a předá je VŠ. Výsledky se zadají přes webové stránky SEKK či odešlou do předepsaného data zpět dodávající firmě k vyhodnocení. Ze všech měření se uchovává primární dokumentace.
- Hodnocení: Externí firma vyhodnotí výsledky:
  - Výsledky splňují stanovená kritéria a oddělení získá: Výsledkový list, Osvědčení o účasti a Certifikát na všechny sledované parametry (platnost 1 rok).
  - Výsledky nesplňují stanovená kritéria a oddělení získá: Výsledkový list, Osvědčení o účasti a Certifikát pouze na ty parametry, které kritéria splnily (platnost 1 rok).
  - Neobdržení certifikátu je klasifikováno jako neshoda: vedoucí úseku situaci analyzuje a řeší

Ukázka části výsledkové listiny SEKK (včetně hodnocení s nejistotami měření)

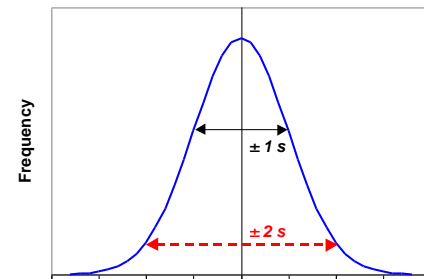
SEKK KO2/12 - Krevní obraz G311

Vytisknuto 24.5.2012.

Výsledky s odhady nejistot, strana 1 z 3

Vzorce

Pro soubor hodnot x_i :

Průměr (aritmetický)

$$\bar{x} = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n (x_i)$$

Variační koeficient (%)

$$CV_{\%} = \frac{s(x_i)}{\bar{x}} \times 100$$

Rozptyl (%)

$$D_{\%} = \frac{|x - AV|}{AV} \times 100$$

x = naměřená hodnota
 AV = vztažná hodnota
 C_{ref} = deklarovaná hodnota
 n = počet měření

Směrodatná odchylka

$$s(x_i) = \sqrt{\frac{1}{n} \sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x})^2}$$

Směrodatná odchylka (výběrová)

$$s(x_i) = \sqrt{\frac{1}{n-1} \sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x})^2}$$

BIAS

$$b_{abs} = x_i - C_{ref}$$

$$b_{\%} = \frac{b_{abs}}{C_{ref}} \times 100$$

Závěr

Provádění pravidelných kontrolních postupů v hematologické laboratoři zajišťuje

- požadovanou spolehlivost vyšetření a záruku jejich kvality
- potřebnou jistotu pro zaměstnance laboratoře, vyšetřované pacienty a ordinující lékaře.

Základem správně prováděných kontrolních procesů v hematologické laboratoři je důsledné dodržování nastavených jednoznačných pravidel vnitřní/interní kontroly kvality (VKK), která laboratoři dávají integritu, zabezpečují shodu a spolehlivost, minimalizují chyby a jsou odrazem politiky kvality dané laboratoře.

Literatura

- L. Bourková, M. Matýšková, J. Kratochvíla, Doporučení ČHS ČLS JEP: Vnitřní kontrola kvality měření krevních obrazů na hematologických analyzátorech
- J. Charvát, M. Pecka, Doporučení ČHS k externímu hodnocení kvality (EHK)
- F. Vrbacký, Doporučení ČHS ke stanovení odhadu nejistoty v hematologické laboratoři
- www.sekk.cz: Metrologická terminologie v klinické a analytické laboratoři, kol. autorů, 2009